C/2025/1183

21.3.2025.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums

Kā atbalstīt sociālās ekonomikas struktūras saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem: pārdomas pēc ieteikumiem no *Enrico Letta* ziņojuma

(pašiniciatīvas atzinums)

(C/2025/1183)

Ziņotājs: **Giuseppe GUERINI**

Padomnieks(-ce)	Samuel CORNELLA
Pilnsapulces lēmums	11.7.2024.
Juridiskais pamats	Reglamenta 52. panta 2. punkts
Atbildīgā specializētā nodaļa	Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	12.12.2024.
Pieņemts plenārsesijā	22.1.2025.
Plenārsesija Nr.	593
Balsojuma rezultāts (par / pret / atturas)	216/4/1

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) uzsver, ka svarīgi ir saskaņot nepieciešamību pēc spēcīga publiskā atbalsta sociālās ekonomikas struktūrām, kuras bieži vien pilda funkcijas un uzdevumus, ko agrāk pildījušas valstis, ar ES Pamatnostādnēm par valsts atbalstu.

1.2. EESK atzīmē: arī *Mario Draghi* ziņojumā par Eiropas konkurētspējas nākotni ir atgādināts par saikni starp konkurētspēju un Eiropas sociālo modeli un norādīts, ka svarīgi ir aizsargāt ES sociālās drošības un sociālās aizsardzības sistēmas, un uzsver sociālās ekonomikas struktūru nozīmi konkrētu risinājumu nodrošināšanā ES iedzīvotāju sociālajām vajadzībām. Tāpēc šīs funkcijas, kas vērstas uz kopēju labumu, būtu jāatzīst ES valsts atbalsta regulējumā.

1.3. EESK norāda, ka vairākos gadījumos un situācijās sociālās ekonomikas struktūru darbība ir balstīta uz solidaritātes matricu. Tajā pašā laikā ir daudz gadījumu, kad šo struktūru pārrobežu darbība sociālajā un veselības aprūpes jomā uzskatāma par nenozīmīgu, un tā nav tik liela, lai būtiski ietekmētu konkurenci starp dalībvalstīm. Tāpēc būtu vēlams, lai Komisija steidzami sniegtu papildu skaidrojumus par saimnieciskās darbības jēdzienu un pārrobežu nozīmi šajās jomās.

1.4. EESK uzskata, ka būtu jāpastiprina un jāvienkāršo Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas Nr. 651/2014 (VGAR) 6. iedaļā izklāstītie noteikumi par atbalsta piešķiršanu nelabvēlīgā situācijā esošu darba ņēmēju vai darba ņēmēju ar invaliditāti pieņemšanai darbā; kā ierosināts *Enrico Letta* ziņojumā par iekšējo tirgu un paziņojumā par kritērijiem saderīguma analīzei attiecībā uz valsts atbalstu nelabvēlīgā situācijā esošu darba ņēmēju un darba ņēmēju ar invaliditāti nodarbināšanai (Paziņojums par atbalstu nodarbinātībai, OV C 188, 11.8.2009.), šie noteikumi būtu jāatjaunina, lai atspoguļotu pašreizējo ekonomisko realitāti.

1.5. EESK atbalsta nepieciešamību paredzētajā Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas (VGAR) pārskatīšanā šīs divas atbalsta kategorijas saglabāt kā konkrētas un atšķirīgas un uzsver, ka ir svarīgi ievērot termiņus, kas noteikti tiesiskā regulējuma atjaunināšanai.

1.6. EESK atzinīgi vērtē arī *Letta* ziņojumā iekļauto papildu priekšlikumu par nepieciešamību pašreizējo tiesisko regulējumu valsts atbalsta jomā pielāgot tā, lai sociālās ekonomikas uzņēmumiem sekmētu labāku piekļuvi kredītiem un finansējumam.

1.7. EESK norāda, ka publiskās iestādes pienācīgi neizmanto tiesisko regulējumu par atbalstu vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem (VTNP), jo tās bieži vien nepiemēro Līgumos tām piešķirto plašo rīcības brīvību, lai noteiktas darbības klasificētu kā VTNP. EESK uzskata, ka šī rīcības brīvība galvenokārt attiecas uz sociālajiem un veselības aprūpes pakalpojumiem gan vertikālās subsidiaritātes un sociālās kohēzijas dēļ, gan tāpēc, ka nav īpašu regulatīvu ierobežojumu, kas pastāv, piemēram, attiecībā uz citiem VTNP, kuriem ir lielāka tautsaimnieciskā nozīme, piemēram, tīklu nozarēm. Tā kā nepietiekams sociālo VTNP finansējums ir kopīga iezīme ES dalībvalstīm, būtu jāveicina VTNP Lēmuma 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta nozīmīgums un atbilstība. Tā vietā, lai sociālo VTNP jomā izmantotu galvenokārt vispārējo *de minimis* regulu, ES dalībvalstīm prioritārā kārtā būtu jāpiemēro VTNP lēmuma 2. panta 1. punkta c) apakšpunkts, kad vien šā noteikuma darbības joma tām ļauj to darīt.

1.8. EESK atzinīgi vērtē jaunās Eiropas Komisijas politikas pamatnostādnes 2024.–2029. gadam, kas publicētas 2024. gada 18. jūlijā un kurās paziņots, ka "mēs arī pārskatīsim mūsu valsts atbalsta noteikumus, lai nodrošinātu mājokļu atbalsta pasākumus, it īpaši attiecībā uz cenas ziņā pieejamiem energoefektīviem un sociāliem mājokļiem". Komiteja norāda, ka šajā ziņā svarīgs var būt regulējums par valsts atbalstu, ko piemēro kā kompensāciju par VTNP, pateicoties arī sociālās ekonomikas struktūru ieguldījumam mājokļu krīzes apkarošanā, par ko liecina mājokļu kooperatīvu, mājokļu fondu, savstarpējas apdrošināšanas apvienību un daudzu filantropisko organizāciju zinātība.

1.9. EESK norāda, ka varētu ieviest elastīguma klauzulas, lai atvieglotu valsts atbalsta regulējuma piemērošanu valsts līmenī piešķirtajam daļēji ES un daļēji valsts finansējumam kā, piemēram, Eiropas Sociālā fonda (ESF) un Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) gadījumā. Lai gan šos līdzekļus lielā mērā reglamentē ES tiesību akti, pašlaik uz tiem attiecas valsts atbalsta noteikumi, jo valstu iestādēm ir rīcības brīvība attiecībā uz piešķiršanu, taču šie noteikumi netiek piemēroti finansējumam, kas pilnībā nāk no ES fondiem, piemēram, programmai "Apvārsnis Eiropa", kurus pārvalda ES līmenī bez valsts iejaukšanās.

1.10. Visbeidzot, EESK mudina Eiropas Komisiju turpināt centienus īstenot Sociālās ekonomikas rīcības plānu saskaņā ar *Liège Roadmap for Social Economy in the European Union* (Lježas ceļvedi sociālajai ekonomikai Eiropas Savienībā), kuru 2024. gada 12. februārī parakstīja 19 valstu valdību pārstāvji, un tā īstenošanas koordinēšana tika deleģēta vienam no jaunās kolēģijas komisāriem.

2. **Atzinuma konteksts**

2.1. Saskaņā ar Eiropas Komisijas nesen publicēto ziņojumu "*Study on benchmarking the socio-economic performance of the EU social economy*" vairāk nekā 11 miljoni cilvēku jeb 6,3 % nodarbināto strādā sociālās ekonomikas struktūrās 27 ES dalībvalstīs. No 4 miljoniem sociālās ekonomikas struktūru 246 000 ir uzņēmumi, kas nodrošina risinājumus galvenajiem uzdevumiem saistībā ar palīdzības sniegšanu ES iedzīvotājiem. Minētās struktūras aptver plašu nozaru loku, piemēram, sociālos un veselības aprūpes pakalpojumus, aprites ekonomiku, nabadzības apkarošanu, sociālos mājokļus, cīņu pret pārtikas izšķērdēšanu un līdzdalīgu enerģijas ražošanu no atjaunīgajiem energoresursiem.

2.2. Eiropas Komisijas virzītajā Sociālās ekonomikas rīcības plānā (COM(2021) 778 final) norādīts, ka "[s]ociālās ekonomikas struktūrām ne vienmēr ir uzreiz pieejams ilgstošs ilgtermiņa investīciju kapitāls. Publiskā sektora iestādes pilnībā neizmanto pastāvošās iespējas veicināt sociālo uzņēmumu piekļuvi publiskajam iepirkumam, finansējumam, kā arī elastībai, kuru sniedz pašreizējie ES valsts atbalsta noteikumi".

2.3. Tajā pašā dokumentā uzsvērts, ka dalībvalstis pilnībā neizmanto potenciālu, ko rada valsts atbalsta regulējums attiecībā uz vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes nozarēm, no vienas puses, un Vispārējā atbrīvojuma regula, no otras puses, lai gan minētie rīki varētu dot iespēju piešķirt ar iekšējo tirgu saderīgu valsts atbalstu.

2.4. Savukārt Padomes ieteikumā par sociālās ekonomikas pamatnosacījumu izstrādi (2023/0179 (NLE)) ir norādīts, ka "[g]adījumos, kad tirgus vien nespēj nodrošināt apmierinošu piekļuvi darba tirgum un sociālo iekļaušanu, valsts sektora iestādes bieži neizmanto maksimāli visas iespējas, ko nodrošina pašreizējā valsts atbalsta noteikumu darbības joma, lai

atbalstītu sociālo ekonomiku, aprobežojoties ar pasākumiem, kas atbilst vispārējam de minimis slieksnim, un neizmantojot iespēju noteikt pasākumus saskaņā ar Komisijas Regulu (ES) Nr. 651/2014 (Vispārējā grupu atbrīvojuma regulu), piemēram, reģionālo atbalstu, riska finansējuma atbalstu un atbalstu nelabvēlīgākā situācijā esošu darbinieku pieņemšanai darbā".

2.5. Nesenā pētījumā par valsts atbalstu, lai nodrošinātu piekļuvi finansējumam sociālajiem uzņēmumiem un nelabvēlīgā situācijā esošu darba ņēmēju nodarbinātību algu subsīdiju veidā ([1]), tika izvērtēta Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas (VGAR) piemērošana un ietekme uz sociālajiem uzņēmumiem, kuri nodarbina nelabvēlīgā situācijā esošus darba ņēmējus dalībvalstīs. Rezultāti liecina, ka valstu iestādes bieži piemēro VGAR alternatīvus noteikumus, minot tādus iemeslus kā zināšanu trūkums par ES valsts atbalsta regulējumu, VGAR sarežģītība un citas administratīvas grūtības.

3. **Vispārīgas piezīmes**

3.1. *Draghi* ziņojumā par Eiropas konkurētspējas nākotni uzsvērta saikne starp konkurētspēju un Eiropas sociālo modeli un norādīts, ka svarīgi ir aizsargāt ES sociālās drošības un sociālās aizsardzības sistēmas. Tāpēc šajā atzinumā tiek ieteikts, ka svarīgi ir saskaņot nepieciešamību pēc spēcīga publiskā atbalsta sociālās ekonomikas struktūrām, kuras bieži vien pilda funkcijas un uzdevumus, ko agrāk pildījušas valstis, ar ES Pamatnostādnēm par valsts atbalstu. Konkrēti, būtu pienācīgi jāņem vērā īpatnības, kas piemīt veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu tirgum, kurā darbojas sociālās ekonomikas struktūras. Šajā saistībā EESK atgādina, ka sociālās ekonomikas uzņēmumu mērķis nav maksimāli palielināt peļņu, kas jāsadala starp investoriem, bet gan no jauna investēt šo peļņu struktūras darbībā vai sociālo vai vispārējo interešu mērķu sasniegšanā.

3.2. Šajā sakarā ir lietderīgi atsaukties uz nozīmīgo 2011. gada 8. septembra spriedumu lietā C-78/08 un C-80/08 "*Paint Graphos*", kurā Eiropas Savienības Tiesa pieņēma spriedumu par nodokļu režīmu kooperatīvo sabiedrību atbrīvošanai no ienākuma nodokļa, pamatojot, ka tieši to īpatnību dēļ kooperatīvi neatrodas tādā pašā situācijā kā komercsabiedrības. Faktam, ka īpaša nodokļu režīma leģitimitāte ir atzīta struktūras specifikas dēļ, vajadzētu mudināt likumdevējiestādes pieņemt vienādu politikas pieeju dažādām sociālās ekonomikas struktūrām.

3.3. Lai gan Komiteja ļoti atzinīgi vērtē neseno de minimis robežlieluma korekciju trīs gadu laikā attiecīgi līdz 300 000 euro parastajai nozarei un līdz 750 000 euro vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem, EESK norāda, ka ES valsts atbalsta noteikumu izpratnē de minimis atbalstu nevar uzskatīt par pietiekamu juridisko pamatu publiskā atbalsta piešķiršanai sociālās ekonomikas struktūrām sociālajā un veselības aprūpes jomā ([2]). Tomēr daudzas valsts pārvaldes iestādes galvenokārt izmanto de minimis regulējumu, nevis VGAR, paziņojumu par atbalstu nodarbinātībai vai valsts atbalsta tiesisko regulējumu VTNP jomā to vienkāršotās struktūras un piemērošanas viegluma dēļ, kā arī tāpēc, ka tās nepietiekami pārzina Vispārējo atbrīvojuma regulu, lai gan tā ir spēkā kopš 2014. gada.

3.4. Lai gan Komiteja apzinās, ka nav iespējams *ex ante* izveidot iepriekš noteiktu tautsaimniecisku un ar tautsaimniecību nesaistītu darbību katalogu un ka galu galā šis koncepts būtu jāvērtē katrā konkrētajā gadījumā, EESK uzsver, ka sociālās ekonomikas struktūru darbības – gan tad, ja tās veic apvienības ar brīvprātīgo ieguldījumu bezpeļņas kontekstā, gan dažos gadījumos, kad tās veic sociālās ekonomikas struktūras, piemēram, kooperatīvi, savstarpējās sabiedrības un fondi, – var būt balstīta uz solidaritātes matricu, kurai nav komerciāla rakstura. Tāpēc būtu jāuzskata, ka tie neietilpst Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 107. panta piemērošanas jomā.

3.5. EESK norāda, ka sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu jomā pārrobežu mobilitātes un nozīmes bieži vien nav vai tās ir nenozīmīgas pieprasījuma ziņā, jo šiem pakalpojumiem ir tikai vietējs un uz tuvumu vērsts raksturs. Dažos gadījumos trūkst pat iekšējās mobilitātes starp dažādiem vienas un tās pašas valsts reģioniem, un tas vēl vairāk uzsver sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu spēcīgo vietējo matricu.

3.6. Lai gan pārrobežu mobilitāti sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu jomā potenciāli var atrast piedāvājuma pusē, EESK uzskata, ka valstu iestādēm būtu jānodrošina nediskriminējoša piekļuve stabilai sociālos un veselības aprūpes pakalpojumus atbalstošai finanšu sistēmai, kas būtu saderīga ar LESD 107. pantu, un valsts atbalsta regulējums nevar kļūt par pamatojumu publiskā finansējuma samazināšanai nozarē, kas ir nozīmīga sociālajai kohēzijai vietējā līmenī.

([1]) *Study on State aid for access to finance for social enterprises and for the recruitment of disadvantaged workers in the form of wage subsidies.*

([2]) Lai definētu sociālos un veselības aprūpes pakalpojumus, var atsaukties uz Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānu vai, konkrētāk, uz paziņojumu par Eiropas Aprūpes stratēģiju (COM(2022) 440 final).

3.7. Saskaņā ar politisko gribu, kas pausta Sociālās ekonomikas rīcības plānā un ieteikumā, kuros iestādes tiek mudinātas rīkoties, lai atraisītu sociālās ekonomikas struktūru potenciālu, EESK uzskata, ka valsts atbalsta noteikumos būtu jāatzīst šo struktūru īpašā misija un specifika un jānodrošina tām regulatīvie nosacījumi, kuros ņemtas vērā sociālās ekonomikas īpatnības, pirmām kārtām tiesību aktos noteiktais pienākums reinvestēt visu vai lielāko daļu peļņas un pārpalikumu, lai sasniegtu vispārējas nozīmes mērķus, kā noteikts valstu tiesiskajā regulējumā un Padomes ieteikumā.

4. **Ceļā uz valsts atbalsta regulējumu, kas ir saskaņots ar sociālās ekonomikas mērķiem**

4.1. Atsaucoties uz iespējamu tāda atbalsta piešķiršanu, kas ir saderīgs ar iekšējo tirgu, EESK uzskata, ka būtu jāpastiprina un jāvienkāršo Vispārējās atbrīvojuma regulas Nr. 651/2014 6. iedaļā izklāstītie noteikumi par atbalsta piešķiršanu nelabvēlīgā situācijā esošu darba ņēmēju vai darba ņēmēju ar invaliditāti pieņemšanai darbā un ka paziņojums par atbalstu nodarbinātībai būtu jāatjaunina, lai ņemtu vērā pašreizējo ekonomisko situāciju. Šajā sakarā Komisija varētu veikt konkrētus un ātrus pasākumus ar mērķi pielāgot maksimālo atbalsta slieksni, ko var piešķirt reintegrācijai darba tirgū. EESK arī uzsver, ka šīs divas atbalsta kategorijas ir jāsaglabā kā īpašas un atšķirīgas un ka ir svarīgi ievērot iepriekš noteiktos VGAR atjauninašanas termiņus.

4.2. EESK piekrīt *Enrico Letta* ziņojumā par iekšējo tirgu iekļautajam ierosinājumam, ka šie noteikumi būtu jāpārskata un jāuzlabo (“*Much More Than A Market*” [Daudz vairāk nekā tirgus], 106. lpp.), un stingri atbalsta to.

4.3. EESK atzinīgi vērtē arī *Enrico Letta* ziņojumā iekļauto priekšlikumu pašreizējo tiesisko regulējumu valsts atbalsta jomā pielāgot tā, lai sociālās ekonomikas uzņēmumiem sekmētu labāku piekļuvi kredītiem un finansējumam.

4.4. EESK uzskata: Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas (ES) Nr. 651/2014 pārskatīšanā, nosakot īpašus nosacījumus attiecībā uz “saderīgu atbalstu”, ko var piešķirt bez Komisijas iepriekšēja apstiprinājuma, sociālās ekonomikas struktūras būtu skaidri jāatzīst. Tāpēc, kā ierosināts arī *Letta* ziņojumā, VGAR būtu vajadzīga “sociālās ekonomikas struktūru” normatīva definīcija. Tieši tāpēc vairākos gadījumos un situācijās sociālās ekonomikas struktūru darbība nav pretrunā ES konkurences noteikumiem, kas reglamentē tirgus, jo tā tiek veikta, izmantojot tādu uzņēmuma modeli, kura mērķis nav maksimāli palielināt peļņu, bet gan to reinvestēt, lai sasniegtu sociālos vai vidiskos mērķus, kas balstīti uz solidaritāti.

4.5. EESK arī norāda: runājot par nepieciešamajiem ieguldījumiem sociālajos un veselības aprūpes pakalpojumos, valstu iestādes nepietiekami izmanto Vispārējās atbrīvojuma regulas Nr. 651/2014 56. pantu par ieguldījumu atbalstu vietējai infrastruktūrai, lai gan daudzos gadījumos šis pants var būt piemērots juridiskais pamats atbilstībai, kuram ir lielāks potenciāls nekā de minimis regulējumam.

4.6. EESK arī norāda ka sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu jomā publiskās iestādes pienācīgi neizmanto tiesisko regulējumu par atbalstu vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem. Faktiski kompetentās valstu iestādes bieži vien neizmanto plašo rīcības brīvību, kas tām piešķirta Līgumos, lai noteiktas darbības atzītu par vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem. EESK uzskata, ka šī rīcības brīvība galvenokārt attiecas uz sociālajiem un veselības aprūpes pakalpojumiem gan vertikālās subsidiaritātes un sociālās kohēzijas dēļ, gan tāpēc, ka nav īpašu regulatīvu ierobežojumu, kas pastāv, piemēram, attiecībā uz citiem VTNP, kuriem ir lielāka tautsaimnieciskā nozīme, piemēram, tīklu nozarēm.

4.7. EESK norāda, ka Lēmuma Nr. 21/2012 2. panta c) punktā, kurā konkrētas kompensācijas par VTNP ir atzītas par saderīgām ar iekšējo tirgu, nav paredzēta nekāda maksimālā robežvērtība attiecībā uz “kompensācij[u] par pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšanu, kas ņem vērā sociālās vajadzības saistībā ar veselību un ilgtermiņa aprūpi, bērnu aprūpi, piekļuvi un reintegrāciju darba tirgū, sociālajiem mājokļiem un neaizsargāto grupu sociālo integrāciju”. Tāpēc EESK mudina valstu iestādes vairāk izmantot šos reglamentējošos noteikumus.

4.8. EESK piekrīt konstatējumam, ka sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu joma jau ilgu laiku ir paradigma “demarkācijas līnijai starp VTNP noteikumu negatīvo interpretāciju kā atkāpi no ES konkurences un šo noteikumu jauno pozitīvo interpretāciju kā pilsoņu tiesību izpausmi” (*Fiedziuk, SGEI and the Treaty of Lisbon: Opening Door to a Whole New Approach or Maintaining the Status Quo, ELR*, 2011, 229. lpp.).

4.9. Valstu iestādēm bieži vien ir grūtības tehniski un administratīvi piemērot VTNP noteikumus attiecībā uz īpašu aktu par pakalpojumu sniegšanu izstrādi vai spēju praksē piemērot tādus sarežģītus juridiskus jēdzienus kā "samērīga peļņa". Tas šķiet saistīts ar faktu, ka birokrātiskais un atbilstības nodrošināšanas slogs, kas uzlikts tīklu nozarēm ar spēcīgu komerciālo struktūru, tiek attiecināts arī uz dažādām sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu nozarēm, un tas "var kļūt problemātiski tīri sociālo pakalpojumu gadījumā, kas tiek sniegti galvenokārt vietējā mērogā" (*Merola, M., 2012, European State Aid Law Quarterly,* 2/2012, 29. lpp.).

4.10. Tāpēc EESK aicina veikt īpašas investīcijas valstu un ES līmenī ar mērķi sekmēt valstu pārvaldes iestāžu apmācību par vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu regulējumā ietverto potenciālu, īpašu uzmanību pievēršot sociālajiem un veselības aprūpes pakalpojumiem, un vēlas, lai tiek apkopota valstu paraugprakse un pieredze, kas jāpublisko un kurai jābūt pieejamai kā atsauces piemēriem.

4.11. Šajā sakarā būtu jāuzsver lielā praktiskā lietderība, ko iepriekš apliecināja 2013. gadā publicētā "Rokasgrāmata par Eiropas Savienības valsts atbalsta, publiskā iepirkuma un iekšējā tirgus noteikumu piemērošanu vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem un jo īpaši vispārējas nozīmes sociālajiem pakalpojumiem" (SWD(2013) 53 final/2), un būtu vēlams, ka tā tiek atjaunināta pēc vairāk nekā desmit gadiem kopš sākotnējās publicēšanas.

4.12. EESK ļoti atzinīgi vērtē nākamās Eiropas Komisijas politikas pamatnostādnes 2024.–2029. gadam, kurās paziņots, ka "mēs arī pārskatīsim mūsu valsts atbalsta noteikumus, lai nodrošinātu mājokļu atbalsta pasākumus, it īpaši attiecībā uz cenas ziņā pieejamiem energoefektīviem un sociāliem mājokļiem". Komiteja norāda, ka šajā ziņā izšķirīgs var būt regulējums par valsts atbalstu VTNP, pateicoties arī sociālās ekonomikas struktūru ieguldījumam mājokļu krīzes apkarošanā, par ko liecina mājokļu kooperatīvu, mājokļu fondu, savstarpējas apdrošināšanas apvienību un daudzu filantropisko organizāciju zinātība.

4.13. Visbeidzot, EESK norāda, ka varētu izmantot elastīguma klauzulas, kas ļautu mīkstināt valsts atbalsta regulējuma piemērošanu tādam finansējumam kā ESF un ERAF; lai gan pašlaik uz šo finansējumu lielā mērā attiecas ES tiesību akti, tie ir pakļauti valsts atbalsta regulējumam, jo valstu iestādēm ir rīcības brīvība, taču šie noteikumi netiek piemēroti finansējumam, kas pilnībā nāk no ES fondiem un tiek pārvaldīti ES līmenī bez valstu iejaukšanās.

4.14. 2024. gada 12. februārī 19 valdību pārstāvji Beļģijas prezidentūras aizgādībā parakstīja *Liège Roadmap for Social Economy in the European Union*, ar kuru tika ierosinātas 25 konkrētas saistības Sociālās ekonomikas rīcības plāna īstenošanai. EESK cer, ka jaunā Komisija šos priekšlikumus ņems vērā, īstenojot savas pilnvaras.

Briselē, 2025. gada 22. janvārī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Oliver RÖPKE